

Teatrul de Dramă și Comedie din Constanța

La data când am realizat discuția de față, pregătirile sezonului teatral estival se puteau considera încheiate. Nu ne-am propus să analizăm actuala stagiune estivală pe litoral, ci împreună cu factorii răspunzători de această importantă activitate să discutăm despre căile și perspectivele spectacolului teatral în condițiile litoralului. Propunerea redacției noastre privind această temă a fost acceptată și colochiul s-a desfășurat în următoarea alcătuire :

Ion Maximilian, directorul Teatrului de Dramă și Comedie din Constanța, Aurel Ungureanu, director adjunct al teatrului, Jean Ionescu, directorul Agenției artistice a litoralului, Jean Badea, inspector la Consiliul județean pentru cultură și educație socialistă, Romeo Profit, secretar literar al teatrului, Mircea Iordăchescu, șeful secției de păpuși, Sebastian Tașcă, șeful serviciului organizatoric al Agenției artistice a litoralului, Ileana Ploșcaru, Elena Forna-Christu, Romel Stănciungel, Emil Sassu, Longin Mărtoiu, Sandu Simionică, actori, Elena Forțu, pictor scenograf, și Carmen Kehaian, redactor la revista „Tomis“.

Din partea redacției : Virgil Munteanu și Dumitru Negreanu.

REDACȚIA : *Se discută de mulți ani și în mai toate împrejurările despre un anumit specific al activității teatrale estivale. S-au adus critici, mai blinde sau mai aspre, îndreptățite sau mai puțin îndreptățite, celor răspunzători de această activitate și, mai cu seamă, Teatrului de Dramă și Comedie din Constanța. Uneori presa a avut prilejul să înregistreze și câte un eveniment deosebit, cum s-a întâmplat acum doi ani la premiera Medeei grăbindu-se să vadă în acest spectacol original direcția de dezvoltare a activității teatrale estivale. Tot presa, referindu-se la acest sensibil și controversat subiect, cere*

cu insistență realizarea unor spectacole de sunet și lumină. Privind retrospectiv, nu credem să ne înșelăm dacă afirmăm că n-ați dus lipsă de inițiative, sugestii și idei, că toată lumea a încercat să vă ajute, alcătuind, în numele dumneavoastră, planuri mărețe privind teatrul pe litoral. Vă aflați aici — datorită solitudinii cu care ați răspuns invitației noastre — toți factorii care determină și răspund de activitatea teatrală pe timpul verii în această importantă zonă geografică, turistică și culturală, care este litoralul Mării Negre. Vă rugăm să vă spuneți punctul de vedere cu privire la această problemă.

ION MAXIMILIAN: Aș vrea să sper că discuția noastră va izbuti să sintetizeze, și în acest fel să limpezească, opiniile privind activitatea noastră pe timpul verii, stabilind pe coordonate cât mai exacte care ne este rolul, care ne sînt răspunderile, comanda-mentele și, mai ales, posibilitățile pentru a realiza ce ne propunem și ce ni se propune.

Cred că, spre folosul discuției noastre, e necesar să precizăm de la bun început cîteva lucruri și anume:

Teatrul de Dramă și Comedie din Constanța dacă are un profil, nu are profilul unui teatru constituit în scopul exclusiv al realizării unei activități estivale. Nouă ne revin sarcini culturale care vizează întregul județ Constanța, întreaga zonă dobrogeană, și întreaga perioadă de timp corespunzătoare unei stagiuni normale pentru oricare alt teatru din țară. Singurul lucru care ne diferențiază de alte teatre este perioada vacanței noastre, plasată astfel încît sezonul estival să ne prindă în plină activitate. De aici decurge *una*, și subliniez, *una* din obligațiile noastre, aceea de a ne gândi programul în funcție și de obligațiile pe care le avem față de spectatori de pe timpul verii, alții, mereu alții față de cei statorniciți pe aceste meleaguri.

JEAN IONESCU: Și pentru că sîntem la capitolul precizărilor, vin la rîndul meu să precizez că activitatea teatrală pe litoral este parte componentă a unei activități complexe, care are în vedere toate formele de manifestare cultural-artistică, la care participă, înafara instituțiilor artistice de spectacole din orașul Constanța, majoritatea teatrelor dramatice, muzicale și de păpuși din țară, precum și formațiunile orchestrale și ansamblurile folclorice.

Putem conchide, nu spre liniștea noastră, desigur, dar pentru o mai exactă înțelegere a lucrurilor, că cetățeanul venit la odihnă sau turistul străin, au de unde alege corespunzător preferințelor, una sau alta din multitudinea de manifestări existente. Aspectul nu e deloc neglijabil. În toate punctele litoralului, în orice moment al sezonului de vară, există manifestări cu o largă deschidere privind interesul, accesibilitatea, gustul, exigența „consumatorului“. O.N.T.-ul, principalul organizator și beneficiar al litoralului, s-a îngrijit să ofere clienților săi o mare diversitate de manifestări cu caracter de divertisment și agrement: excursii în largul mării, programe de bar, bowling și flipper, dresură de delfini, serbări bacchice, iată numai cîteva puncte de interes pentru vizitatori. Acetor manifestări, evident atracțioase, noi le opunem, într-o competiție care poate merge pînă la concurență, propriul nostru program cultural-artistic. Am pomenit O.N.T.-ul, pentru că acest important organism al Ministerului Turismului va mai reveni în discuția noastră. Vrînd-nevrînd, acti-

Ion Maximilian

vitatea noastră se întilnește, uneori se împletește, nu rareori se ciocnește cu activitatea sa.

REDAȚIA: *Cu sprijinul dumneavoastră am consultat planul manifestărilor teatrale pentru litoral pe întreaga perioadă a verii. Fără a intra în amănunte, remarcăm densitatea acestui program, diversitatea lui, largă participare a instituțiilor artistice din țară. Totuși, lipsesc și în acest an manifestări cu un caracter deosebit, spectacole care să se înscrie, prin profilul lor, într-o arie de preocupări specifice.*

ROMEO PROFIT: Într-adevăr, privind programul de manifestări teatrale, am putea trage concluzia liniștitoare că există suficiente spectacole de interes, pentru a nu da false proporții unei probleme de fapt rezolvate. Dar este firesc să ne întrebăm: din punctul de vedere al teatrului nostru, din mai cuprinzătorul punct de vedere al spectacolului teatral, actuala stare de lucruri răspunde exigențelor noastre, năzuințelor noastre?

Ileana Ploscaru

JEAN IONESCU : Când am procedat la întocmirea planului de manifestări, am solicitat teatrelor să ne propună spectacolele cele mai reprezentative, pentru a fi înscrise în acest plan. După cum ați putut remarca, Teatrul Național „I. L. Caragiale”, Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”, Teatrul de Comedie, deplasează pe litoral unele dintre cele mai bune spectacole ale lor. Alte teatre, ca Teatrul Giulești, Teatrul Național din Craiova, ne-au propus spectacole mai puțin realizate. Multe teatre văd în prezența lor pe litoral o formă disimulată de concediu plătit. Pe cit ne-a stat în putință, am evitat înscrierea lor în programul întocmit de noi. Însă și de data aceasta trebuie făcută o precizare: spectacolele prezentate pe litoral sînt în totalitatea lor spectacole realizate de către teatre în cadrul programului lor repertorial, în condițiile tehnice proprii scenelor lor. Transplantarea acestor spectacole pe scenele litoralului se face cu riscul afectării considerabile a calității lor artistice.

ILEANA PLOSCARU : Noi, actorii, sîntem cei mai în măsură să spunem acest lucru : între spectacolele prezentate pe scena proprie și spectacole prezentate pe scenele teatrelor de vară de la nordul la sudul litoralului este o mare diferență calitativă. Sîntem martorii

neputințioși și cei dinții afectați ai unei ireparabile degradări a oricărui spectacol prezentat în afara sediului propriu.

REDACȚIA : Căror cauze se datorește acest fenomen, după cite înțelegem, general ?

ROMEL STĂNCIUGEL : Unei singure cauze : utilitării total necorespunzătoare a scenelor acestor teatre. Acustica este lamentabilă, iluminatul necorespunzător, întreaga instalație a scenelor este inferioară multor cămine culturale din județ.

SANDU SIMIONICĂ : Lipsa unei acustici ca aceea a amfiteatrului de la Epidaur nu poate fi suplinită de un microfon obosit de ani de folosință. Răcnim literalmente ca să ne facem auziți. Despre ce fel de interpretare nuanțată mai poate fi vorba ?

REDACȚIA : Iertați-ne, sau înțelegeți-ne nedumerirea, dar toate aceste construcții s-au ridicat în anii aceștia, sub ochii dumneavoastră ! Nu se puteau preveni aceste deficiențe ?

JEAN IONESCU : Proiectantul și constructorul acestor edificii este O.N.T.-ul. Avem toată stima și toată admirația pentru arhitecții care au înălțat construcțiile hoteliere, dar trebuie să arătăm că nu avem pe tot întinsul litoralului, de la Mamaia la Mangalia, vreun teatru de vară care să răspundă minimelor exigențe. Nepriciperea sau un prost înțeles spirit de economie, fac ca scenele acestor teatre să fie proiectate la parametri elementari, satisfăcători pentru cinematografe, însă improprii celor mai simple reprezentații teatrale. Se cheltuiesc milioane pentru construcția unor amfiteatre care riscă să rămînă goale pentru că se economisesc citeva sute de mii necesare înzestrării scenelor cu degajamente, instalații de sonorizare și iluminat absolut necesare.

ION MAXIMILIAN : Iată, sînt aproape gata grădiniile de vară din zonele Jupiter și Venus, și nu ne-a consultat nimeni cînd s-au întocmit proiectele. Vor fi date în folosință cu utilitate exclusivă pentru proiecții de filme, iar noi vom continua să ducem lipsa unor teatre de vară corespunzătoare.

JEAN BADEA : Discutăm, cu îndreptățită exigență, și într-un ascuțit spirit critic, despre condițiile în care se desfășoară spectacolele pe litoral. Ar fi de mare interes să extindem această exigență și la propria noastră activitate. Eu cred, de pildă, că Teatrul de Dramă și Comedie din Constanța a făcut prea puțin, cu cele patru premiere de pînă acum, pentru a-și aduce contribuția pe măsura posibilităților sale la îmbogățirea vieții cultural-artistice a litoralului.

ROMEO PROFIT : În bună măsură, observația este îndreptățită. Zic în bună măsură, și nu în totală măsură, pentru că eu consider că spectacolele realizate de noi corespund în cea mai mare parte exigențelor pe care le pretinde prezentarea lor în cadrul programului de manifestări estivale. În același timp însă, sîntem conștienți de propriile noastre neîmpliniri, și insatisfacția noastră provine din decalajul existent între proiectele noastre și realizările noastre pe de o parte, iar pe de altă parte dintre realizările noastre și lipsa de sprijin din partea unor factori de răspundere.

REDACȚIA : *Credem că la acest capitol al discuției noastre sînteți datori cu unele precizări.*

ROMEO PROFIT : Iată : cu mari eforturi, cu mult entuziasm, cu minime investiții și cu o inventivitate a realizatorilor care a suplinit lipsa condițiilor tehnice, teatrul nostru a realizat în urmă cu doi ani, în portul Tomis, spectacolul *Medeea*. Am solicitat O.N.T.-ului sprijin pentru mobilizarea spectatorilor. Nu am primit acest sprijin. Ne-am propus continuarea acestei inițiative, proiectînd realizarea unor spectacole în aceleași generoase condiții naturale, cu *Ifigenia de Euripide* și *Soldatul fanfaron de Plaut*. Nu numai că nu am putut realiza aceste proiecte, dar în momentul de față nu putem nici măcar visa să reluăm *Medeea*, deoarece nu mai avem aparatura necesară iluminării și sonorizării acestui spectacol.

REDACȚIA : *Cu sau fără voia noastră, ne-am întors la aceleași condiții tehnice și organizatorice. S-ar părea că toate aspirațiile dumneavoastră se năruie în fața acestor condiții vitrege. Nu putem întrezări nicio ieșire din această situație ? Nu vedeți nicio perspectivă de rezolvare ? Nu am putea în niciun fel jalona etapele unei lucide, chibzuite, realiste soluționări a acestui impas ?*

ION MAXIMILIAN : Am prezentat forurilor noastre situația existentă și am primit asigurări că vom fi sprijiniți. O primă etapă se pare a fi depășită : ni s-au aprobat, în sfîrșit, fondurile valutare necesare unei minime inzestrări tehnice, astfel încît începînd cu vara viitoare vom putea beneficia de unele înlesniri, care să ducă la ameliorarea condițiilor în care vom prezenta spectacolele noastre pe scenele teatrelor de vară. Noi, care azi deținem o orgă de lumini (cea mai veche din țară), cu care Muzeul Teatrului Național s-ar putea mîndri, sperăm să obținem o orgă portabilă, atît de necesară spectacolelor în afara sediului și o instalație de sonorizare mobilă. Poate că, în timp, vom avea și ceea ce specialiștii numesc „microfoane independente” putînd în acest fel ex-

Romel Stănciugel

Sandu Simionică

Elena Forțu

tinde spațiul de joc al actorilor mult dincolo de dimensiunile stricte ale scenei. Dar acestea sînt visuri, și noi ne propunem proiecte concrete. Iată cum stau lucrurile, după părerea mea: Teatrul de Dramă și Comedie din Constanța este dator publicului său de peste vară, cu spectacole de cît mai bună calitate, din repertoriul său curent. Noi am prezentat în această perioadă și *Interesul general* și *Romanțioșii*, dar și *Ovidius* și *Io*, *Mircea Voievod*. Noi pregătim acum și *Nu vă jucați cu obtencel* de Gh. Vlad, dar și *Mascarada* de Lermontov. Încercăm, pe cît ne este o putință, să nu limităm oferta noastră la un repertoriu de divertisment. Am încercat — e drept, cu timiditate — să abordăm o mai mare diversitate de exprimare, realizînd recitaluri de versuri la „Mozaic“, în vecinătatea statuii lui Eminescu sau în sala Studio a teatrului nostru. Lista acestor manifestări, mai accesibile condițiilor noastre actuale, rămîne deschisă. De pildă, Ileana Ploșcaru ar dori să susțină un recital de versuri într-un café-bar. Mai pretențioși, Elena Forțu, scenografa noastră, visează un spectacol pe puntea unui vas, cu material dramatic extras din „1001 de nopți“, Gheorghe Jora proiectează un spectacol la Adameliși cu o piesă a lui Grigore Sălceanu, iar cu cîtăva vreme

în urmă, D. Esrig ne-a sugerat posibilitatea realizării unui spectacol „Sunet și lumină“ la Istria.

REDACTIA : *Proiecte realizabile...*

ION MAXIMILIAN : Perfect realizabile, dar nu în condițiile prezente. Fără intenția de a continua să ne găsim justificări pentru neîmplinirile noastre, fără intenția de a impune un caracter revendicativ discuției, mă simt dator să precizez condițiile obligatorii pentru traducerea în fapt a proiectelor noastre de viitor.

Un teatru ca al nostru, angajat în aceleași obligații culturale ca orice teatru, dispunînd de aceeași bază materială și de aceeași subvenție ca oricare altul, fiind alcătuit la fel ca celelalte colective, nu-și poate asuma răspunderi care să depășească aceste limite, decît cu riscul evident de a deveni utopic. Să fiu bine înțeles, nu cerșesc derogări de exigență de la programul nostru politic-cultural, dar pentru a putea realiza *Ifigenia* în portul Tomis, cu întreaga largă desfășurare de forțe, energii și timp pe care o presupune o asemenea realizare, trebuie să ne restrîngem o anumită latură a activității pe timpul limitat al pregătirii acestui spectacol.

REDACTIA : *Cum vedeți concret realizat acest lucru ?*

ION MAXIMILIAN : Să zicem, anulînd turneul anual în țară, fără consecințe asupra planului nostru financiar și primind o oarecare sprijin din partea altor instituții teatrale, în acoperirea planului nostru de deplasări în județ. Pe o perioadă limitată de timp, concentrarea totală a forțelor teatrului este obligatorie.

REDACTIA : *Din discuțiile de pînă acum a rezultat că această condiție nu este singura care se impune. Cu ce buget puteți acoperi înzestrarea spațiului existent în portul Tomis cu minimum de condiții cerute de participarea spectatorilor ?*

ION MAXIMILIAN : Aici ne este necesar sprijinul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, prin alocarea unor fonduri în vederea utilizării elementare, economice a spațiului existent. Se înțelege, întreaga investiție ar fi de folos tuturor teatrelor, care ar beneficia de realizarea noastră. În al doilea rînd, am sugera repartitia prioritară a unor utilaje din import privind sonorizarea și iluminatul. Deși, aparent, am fi favorizați, înzestrarea instituției noastre cu utilaje tehnice moderne ar favoriza buna desfășurare a spectacolelor tuturor teatrelor din țară.

REDACȚIA : Nu ne îndoim că veți găsi înțelegerea necesară din partea Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

JEAN IONESCU : Pentru traducerea în practică a dezideratelor noastre mai este necesară rezolvarea unei probleme, după opinia mea, de importanță pe atât de obligatorie. S-a pomenit aici de eventualitatea realizării unui spectacol la Adamclisi, a unui spectacol „Sunet și lumină” la Istria. Presupunând că aceste spectacole au fost realizate, cui pot fi ele înfățișate? Pentru că, se știe, între stațiunile de pe litoral și aceste localități e o oarecare distanță. Cred că a sosit momentul ca O.N.T.-ul, depășind concepția îngustă a beneficiului imediat, să înțeleagă, în lumina mai cuprinzătoarelor răspunderi care-i revin pe planul organizării timpului liber al cetățenilor veniți la odihnă și turiștilor străini, să accepte o colaborare mai elastică, mai înțeleaptă cu factorii care răspund de viața cultural-artistică pe litoral. Dacă în planul de organizare al O.N.T.-ului ar fi cuprinse și participarea turiștilor la spectacolele noastre, cu toate obligațiile ce revin astfel O.N.T.-ului privind propaganda spectacolelor, inițiativele noastre ar căpăta alte perspective. Vom putea astfel, în cel mai apropiat viitor, să vorbim nu despre proiecte, idei, inițiative, ci despre realizări concrete și sperăm, pozitive.

Romeo Proft

REDACȚIA : Am căutat să reflectăm cât mai exact opinia interlocutorilor noștri privind viața teatrală pe litoral. Discuția, mult mai amplă decât spațiul revistei ne îngăduie s-o consemnăm și mult mai pasionată, mai aprinsă, decât e tonul, voit reținut, al redactării noastre, a scos în evidență decalajul dintre aspirațiile participanților la masa noastră rotundă și posibilitățile concrete ale traducerii în viață a acestor aspirații. Nu putem considera că situația existentă este și cea mai bună în condițiile date.*) Credem că Teatrul de Dramă și Comedie din Con-

*) Stările de lucru consemnate de noi mai sus, și ecoul lor în rîndul spectatorilor locali, mai mult ori mai puțin frecvenți, ca și at aceleora ocazionale (de sezon) — au făcut și obiectul anchetei „Teatrul și publicul” la Constanța — inițiată în pragul stagiunii de vară, de conducerea A.T.M.-ului în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din Invățământ și Cultură. Rezultatele acestei anchete — în care „terenul” (spectacole, recitaluri, repetiții, deplasări) a fost confruntat cu punctele de vedere, intențiile și făgăduielile factorilor răspunzători ai Teatrului de Dramă și Comedie, ai Teatrului Liric și al Teatrului de Revistă — s-au arătat doar prin accente, nu însă și prin natura lor, diferite de concluziile ce am putut trage noi de pe urma discuției căreia i-am făcut loc.

stanța, printr-o mai judicioasă organizare a activității interne și printr-o mai severă autoexigență, putea realiza mai mult și mai bine decât a făcut-o în această vară. Credem, de asemenea, că Agenția ARIA a litoralului, cu un sprijin mai activ din partea Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă Constanța, ar fi putut asigura o mai elevată difuzare a artei spectacolului, o mai bună propagandă propriului său plan de activitate. În același timp, însă, împărtășim, în curiozitatea de cauză fiind, opiniile privind greutățile întâmpinate în realizarea planurilor lor. Există, într-adevăr o neadecvată utilizare a tuturor scenelor de pe litoral. Sînt necesare, credem, măsuri hotărîte pentru remedierea acestei greșeli, mereu repetate, care constă în realizarea unor spații de joc impracticabile. E un capitol care se cere gîndit cu altă competență de către proiectanți. Este de asemenea necesară, după părerea noastră, sprijinirea Teatrului de Dramă și Comedie din Constanța în vederea unor minime înzestrări tehnice. Înșfîșit, credem că este de competența Comitetului județean de cultură și educație socialistă și a Consiliului popular al județului Constanța să asigure baza viitoare colaborări între O.N.T. și realizatorii activității teatrale, în scopul realizării maximei eficiențe a acestei activități de importanță politică și culturală majoră.